

E-publikacje BUWr jako wsparcie dydaktyki akademickiej i promocja dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska.

Grażyna Piotrowicz, Tomasz Kalota, Edyta Kotyńska

Uniwersytet Wrocławski

Biblioteka Uniwersytecka

Referat wygłoszony podczas Wrocławskich spotkań bibliotekarzy polonijnych

(<http://apin.bg.pwr.wroc.pl/WSBP/>)

Ten utwór objęty jest licencją Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 2.5 Polska. Aby zobaczyć kopię niniejszej licencji przejdź na stronę <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/pl/>.

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.

Lipiec 2007

Wrocław

Grażyna Piotrowicz, Tomasz Kalota, Edyta Kotyńska
Uniwersytet Wrocławski
Biblioteka Uniwersytecka

E-publikacje BUWr jako wsparcie dydaktyki akademickiej i promocja dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska.

E-publications of Wrocław University Library as a way of university education support and Lower Silesia cultural heritage promotion.

Abstrakt: W referacie przedstawiono zaangażowanie Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu (BUWr) w procesy e-publikowania i utworzenie e-Wydawnictwa BUWr, wydającego książki elektroniczne na dyskach CD-ROM oraz Biblioteki Cyfrowej UWr, stanowiącej platformę prezentacji i rozpowszechniania zdigitalizowanych zbiorów, e-książek i innych cyfrowych zasobów informacyjnych. Szczegółowo omówiono cele, zadania i działalność e-Wydawnictwa oraz wydane w nim książki elektroniczne. Zaakcentowano korzyści dla współczesnej biblioteki akademickiej wynikające z produkcji i dystrybucji publikacji elektronicznych (m.in. możliwości zarządzania wiedzą) oraz ich wpływ na wspieranie dydaktyki na uczelni i promocję dziedzictwa kulturowego regionu.

Abstract: In the paper were presented the commitment of Wrocław University Library (WUL) in e-publishing processes and setting up of WUL e-Publisher with the task to publish e-books on CDs as well as of WU Digital Library for presentation and dissemination of digitized collections, e-books and other digital information resources. The aims, objectives and activity of WUL e-Publisher as well as e-books published there were discussed with details. Emphasized were the benefits for modern academic library of production and distribution of e-publications (among others possibilities of knowledge management) and their impacts on university education support as well as on region's cultural heritage promotion.

Motto: *Wydaje mi się o wiele bardziej prawdopodobne, że czasy, w których żyjemy są raczej okresem ewolucyjnym niż – rewolucyjnym. Mając to na uwadze powinniśmy zajmować się sprawami bez hysterii. W przypadku bibliotek, mojego własnego obszaru zainteresowań, powinniśmy zaabsorbować nowe sposoby wykonywania rzeczy, które umożliwia technologia cyfrowa. Musimy to jednak robić w taki sposób, aby technologia służyła wartościom i celom bibliotekarstwa.*

(Michael Gorman, *The Book and the Computer*, 2003)

Wprowadzenie

Zaawansowane technologie komputerowe i cyfrowe przyczyniły się do rozwoju publikowania elektronicznego i powstania dokumentów elektronicznych, w tym także e-książek. Główny model, który zainspirował tworzenie e-booków zaczerpnięty został z tradycyjnej książki papierowej oraz jej fizycznego wyglądu, struktury logicznej i sposobu użytkowania. Dlatego *przy projektowaniu książek elektronicznych należy brać pod uwagę zalety i wady dotyczące czytelności, przenośności i niezależności medium, na które są przyjmowane [18].* W tym kontekście warto też zwrócić uwagę na fakt, że *łatwość, z jaką książki elektroniczne są projektowane, tworzone i publikowane oznacza, iż mogą one odegrać ważną rolę w zarządzaniu wiedzą – zarówno na poziomie indywidualnym, jak i całej organizacji [2].*

Jedną z rzeczywiście wspaniałych rzeczy w środowisku książek elektronicznych jest to, że nie tylko ułatwia ono integrację wiedzy pochodzącej z różnych mediów cyfrowych, ale pozwala również na sprawniejsze dzielenie się nią.

Wg Sternberga i Lindgusta [17] *dokumenty elektroniczne oferują bibliotekom cztery istotne zalety:*

- a) niektóre z nich są bardziej użyteczne dzięki zaawansowanym możliwościom wyszukiwania i manipulowania treścią,*
- b) czasem forma elektroniczna stanowi jedyną możliwą alternatywę wyboru i w związku z tym powodują sobą przyrost bazy informacyjnej,*
- c) zastosowanie elektronicznych narzędzi do lokalizacji materiałów stanowi istotną zaletę, w sytuacjach, gdy ilość materiałów drukowanych powiększa się bardzo szybko,*
- d) wzrost kosztów przechowywania materiałów drukowanych czyni materiały elektroniczne - atrakcyjnymi, z ekonomicznego punktu widzenia.*

Lee i in. [12] stwierdzili w swej pracy, że *obecnie ponad 93 % nowych informacji produkowane jest w formie cyfrowej.* Dlatego książki elektroniczne, choć *ich produkcja to przemysł stosunkowo młody, gdyż jego początek wyznacza się na ogół na rok 2000 [7],* nie mogą być ignorowane, zwłaszcza w środowisku akademickim. *Z powodu wartości dodanej, którą dostarczają e-booki, takiej jak: wyszukiwanie po pełnej treści pracy i hiperlinkowanie bezpośrednio do relewantnych tekstów - ich format doskonale nadaje się do szybkiego przeglądania, wyszukiwania, porównywania, oceniania i prezentowania informacji*

w: przewodnikach, podręcznikach, słownikach czy encyklopediach. Hiperlinki, poprzez jedno naciśnięcie przycisku, mogą prowadzić użytkownika bezpośrednio do plików, grafiki lub informacji powiązanych z tematem [15].

Publikacje elektroniczne pełnią współcześnie ważną rolę w komunikacji naukowej. Możliwość odseparowania warstwy prezentacji od danych, dokonywana przy wykorzystaniu współcześnie dostępnych standardów i narzędzi programowych (np. języki znacznikowe, trójwarstwowa architektura aplikacji webowych itp.) pozwala na łatwiejsze indeksowanie, wyszukiwanie oraz dostosowanie informacji do konkretnych potrzeb. To właśnie od przeznaczenia i potrzeb użytkownika zależy końcowa postać przedstawienia danych. Stanowi to ważną zaletę tekstu elektronicznego. Dlatego też *strategia rozwoju zasobów cyfrowych wspierających nauczanie i uczenie się ma kluczowe znaczenie dla rozwoju szkolnictwa wyższego* [14]. *Ostatnio, e-booki powoli objawiają się jako jeszcze jeden potencjalny zasób elektroniczny, który może być wykorzystany do wspierania nauczania i uczenia się* [1, 10]. Dlatego zaangażowanie w procesy publikowania elektronicznego często postrzegane jest przez biblioteki uczelniane jako sposób na utrzymanie, a nawet wzmocnienie swej roli i prestiżu w środowisku akademickim.

Niewątpliwie bowiem książki elektroniczne i ich kolekcje w bibliotekach cyfrowych dostarczają bardzo prężnego mechanizmu zarządzania wiedzą i dzielenia się doświadczeniem [3]. Należy pamiętać o tym, że książka elektroniczna (nawet na CD) może zaoferować znacznie więcej niż książka drukowana. *E-książka jest lub powinna być elektronicznym ekwiwalentem książki drukowanej, medium gdzie informacja jest zorganizowana i ustrukturyzowana w taki sposób, by mogła być właściwie przedstawiona czytelnikowi w celu ułatwienia mu przeglądania, wyszukiwania, porównywania, oceniania i prezentowania treści* [11]. *Jednym z głównych sposobów, który może pomóc w rozwiązywaniu problemów związanych z produkcją i wykorzystaniem e-booków jest coraz lepsza wartość dodana* [3].

Geneza powstania eWydawnictwa BUWr

Biorąc pod uwagę możliwości, jakie stwarza współczesna technologia cyfrowa oraz szereg oczekiwanych korzyści, jakie może użytkownikom przynieść oparta na niej forma usług - Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu postanowiła zaangażować się w projekt elektronicznego publikowania, wraz z prezentacją treści, zarządzaniem nią i praktykami dotyczącymi jej dystrybucji. Miał on przebiegać wieloetapowo i w pierwszej kolejności dotyczyć utworzenia w Bibliotece własnego wydawnictwa publikacji elektronicznych w formie e-booków, wydawanych na CD i/lub DVD, następnie - zainicjowania działalności własnej biblioteki cyfrowej, pozwalającej na sieciową dystrybucję pełnotekstowych publikacji (zdigitalizowanych i/lub *born digital*) oraz uruchomienia, w oparciu o zdigitalizowane katalogi kartkowe zbiorów historycznych - tzw. usługi *digitalizacji na żądanie* (*digitize on demand*), pozwalającej na tworzenie cyfrowych kopii zbiorów specjalnych, zgodnie z zasadą *just in time* i dostarczanie ich nie tylko zainteresowanym użytkownikom, lecz również uzupełnianie nimi zasobów biblioteki cyfrowej.

W jesieni 2004 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu (BUWr) utworzono wydawnictwo publikacji elektronicznych o nazwie e-Wydawnictwo BUWr. Był to efekt osobistych zainteresowań i przemyśleń dyrekcji oraz pracowników Biblioteki, dotyczących m.in. zastosowania nowoczesnej, niedrogiej, elektronicznej formy wydawniczej, możliwości wykorzystania najnowszych form prezentowania danych w publikacjach cyfrowych, a w dalszej perspektywie - zorganizowania w ramach biblioteki cyfrowej sieciowego dostępu do e-książek w trybie 24/7. Od dłuższego już czasu śledzono wszelkie nowinki nt. e-booków, bibliotek cyfrowych i innych form publikowania elektronicznego - na forach dyskusyjnych oraz obserwowano działalność komercyjnych wydawnictw elektronicznych. Natomiast konkretnym impulsem, aby w BUWr stworzyć warunki do szerokiej, pełniejszej prezentacji i upowszechniania cennych zabytkowych zbiorów bibliotecznych w oparciu o najnowsze technologie - była wizyta w Bibliotece Uniwersyteckiej w Grazu, gdzie można było obejrzeć e-książki wydane przez Karl-Franzers-Universität. Duże znaczenie miał także ekonomiczny aspekt planowanego przedsięwzięcia, ponieważ analiza kosztów wykazała, iż opracowanie techniczne i wytłoczenie odpowiedniego nakładu płyt CD jest znacznie tańsze niż wydanie drukiem papierowej wersji pracy.

W czerwcu 2004 r. opracowany został całościowy projekt e-Wydawnictwa BUWr. wraz z jego ostateczną nazwą, logo i planem uwzględnienia w nim dwóch serii wydawniczych: e-Biblioteka Historyczna i e-Biblioteka Dydaktyczna. Ponadto, zaplanowano przygotowanie wydania pierwszych e-booków, określono cel wydawnictwa, zadania i relacje wydawcy z podwykonawcami i autorami. Sporządzono także wykaz pytań, wątpliwości i zagadnień, które należy potraktować ze szczególną starannością (np. prawo autorskie, licencje itp). Dodatkowo, podjęte zostały starania mające na celu prawne zalegalizowanie tego przedsięwzięcia na Uczelni.

Cel

Powołanie e-Wydawnictwa BUWr miało służyć popularyzacji najcenniejszych zbiorów specjalnych Biblioteki i powstających na ich bazie opracowań naukowych oraz wspieraniu dydaktyki i badań naukowych na Uczelni. Tak ogólnie sformułowany cel wynika z misji i zadań Biblioteki.

Uruchomienie e-Wydawnictwa BUWr pozwala, przy wykorzystaniu nowoczesnych form przekazu (e-booki), prezentować w formie dobrej jakości zapisu cyfrowego - cenne i unikatowe zbiory specjalne Biblioteki, które niedostępne są dla ogółu społeczeństwa. Metoda ta umożliwia Bibliotece nie tylko skuteczne realizowanie własnej polityki marketingowej (reklama zbiorów i promocja usług), lecz również wypełnianie społecznych (popularyzacja wiedzy na temat europejskiego oraz dolnośląskiego dziedzictwa kulturowego) i uczelnianych (wspieranie dydaktyki i badań naukowych) funkcji informacyjno-edukacyjnych. Działalność wydawnicza e-Wydawnictwa BUWr nie ogranicza się do publikowania cyfrowych kopii cennych zbiorów, ale opiera się na wydawaniu ich wraz z naukowymi lub popularnonaukowymi opracowaniami.

Dzięki wykorzystaniu technologii reprodukcyjnych i informatycznych e-Wydawnictwo ma publikować także profesjonalnie opracowane przez bibliotekarzy materiały bibliograficzne, które zastąpią dostępne tylko w czytelniach i często tylko w rękopiśmiennej formie historyczne: katalogi, kartoteki, bibliografie, wykazy, spisy oraz konkordancje. Tą drogą Biblioteka zmierza do dostarczania czytelnikom w formie cyfrowych surogatów - podstawowych źródeł informacji o zbiorach (głównie specjalnych) oraz stworzenia im optymalnych warunków do nauki i pracy.

Oferta e-Wydawnictwa BUWr skierowana jest do szeroko pojętego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności akademickiej Wrocławia i dlatego nakierowana też na zachęcanie środowiska naukowego do współpracy. Do dyspozycji zainteresowanych akademików stawiane są sprawdzone już, nowoczesne narzędzia oraz fachowa wiedza bibliotekarzy i techników. E-Wydawnictwo BUWr jest w stanie szybko i stosunkowo niedrogo wydawać w formie e-booków podręczniki i skrypty, w których zostaną wykorzystane najnowsze techniki strukturyzowania tekstów, umożliwiające wzbogacenie dokumentów

elektronicznych o tzw. wartości dodane (hiperlinki, komentarze, wyszukiwanie pełnotekstowe, „manipulowanie tekstem”), przez co staną się one cenną ofertą dla studentów, a autorom mogą przynieść zarówno prestiż, jak i zysk.

Elektroniczne Wydawnictwo, jako symbol nowoczesnych mediów i technologii wykorzystywanych w działalności BUWr, przyczynia się do podniesienia rangi i znaczenia Uniwersytetu Wrocławskiego, a przez tematykę popularyzowanych zabytkowych regionalistów bibliotecznych, także do promocji Wrocławia i Dolnego Śląska.

W ten sposób Biblioteka Uniwersytecka aktywnie wpisuje się również w budowanie społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa wiedzy.

Zadania

W dokumencie z czerwca 2004 r. opracowano zakresy prac dla wydawcy, potencjalnych autorów i podwykonawców. Projekt określa plan funkcjonowania Wydawnictwa, oraz wizjonerską strategię rozwoju, wyznaczającą określony kierunek działań. Zadania te dotyczą spraw: organizacyjnych, technicznych, merytorycznych, zagadnień prawnych i wydawniczych. Określono również przewidywane rodzaje współpracy z osobami prywatnymi i instytucjami, zasady przeprowadzania kalkulacji finansowych przygotowywanych e-booków oraz metody reklamy i promocji e-Wydawnictwa.

Już wówczas planowano, iż po zrealizowaniu drugiego etapu projektu i uruchomieniu przyszłej biblioteki cyfrowej stanie się ona także ogólnodostępną platformą internetową – dla pełnego lub częściowego prezentowania (oczywiście za zgodą autorów) zawartości poszczególnych e-książek, wydanych w ramach e-Wydawnictwa BUWr. Stało się to faktem rok później, w grudniu 2005 r., kiedy rozpoczęła funkcjonowanie również Biblioteka Cyfrowa UWr. (www.BibliotekaCyfrowa.pl).

Baza materiałowo - merytoryczna

Biblioteka Uniwersytecka ze swoim ponad 3 milionowym (wraz z bibliotekami sieci) księgozbiorem, w tym wspaniałym pół milionowym zasobem zbiorów specjalnych stanowi niezastąpioną bazę i warsztat pracy dla studentów i naukowców. Biblioteka gromadzi piśmiennictwo o charakterze uniwersalnych, ze wszystkich dyscyplin wiedzy uprawianych w Uniwersytecie Wrocławskim, ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Natomiast księgozbiór zbiorów specjalnych BUWr jest cenny i unikatowy, a ze względu na ilości zgromadzonych materiałów zajmuje czołowe miejsce wśród polskich zasobów historycznych.

Biblioteka posiada największy w Polsce zbiór starych druków tłoczonych w latach 1456-1800 (310.000 jednostek, w tym 3.200 inkunabułów oraz 2.000 poloników z XVI w.), najbogatszy w Polsce zbiór średniowiecznych manuskryptów (3.000 kodeksów), a także unikatowe zabytki śląskiego iluminatorstwa oraz niezwykle cenną kolekcję – silesiaca, wratislaviana i lusatica (ponad 90.000 druków, ponad 50.000 woluminów periodyków oraz ponad 100.000 jednostek dokumentów życia społecznego). Zgromadzone w Bibliotece materiały „od zawsze” były zapleczem dla badaczy dziejów Dolnego Śląska: historyków, historyków sztuki, historyków literatury, bibliologów czy socjologów. Pozostało jeszcze wiele nieopracowanych tematów i nieodkrytych dzieł, które czekają na naukowe opracowania.

Zaplecze techniczne

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu posiada własną pracownię digitalizacji zbiorów wyposażoną w profesjonalny sprzęt umożliwiający przygotowanie cyfrowych faksymiliów na wysokim poziomie technicznym, które są kluczowym składnikiem elektronicznych publikacji wchodzących w skład serii e-Biblioteka Historyczna. Dzięki stosowanym technologiom oraz zapleczu organizacyjno-technicznemu w znacznym stopniu zostały obniżone koszty wydania e-publicacji, zwłaszcza tych o charakterze albumowym, w przypadku których konieczne byłoby zastosowanie drogiego papieru oraz druku kolorowego. Nie bez znaczenia jest też wielkość nakładu, który w przypadku wydawnictw faksymilowych znacznie podnosi koszty wydania. Wydawanie publikacji elektronicznych na płytach CD daje możliwość elastycznego manipulowania nakładem (np. *generowanie na żądanie*), bez konieczności ponoszenia większych kosztów. W ten sposób nakład kolekcji e-publicacji rozwijany jest zgodnie z regułą *just in time*.

W przypadku publikacji elektronicznych istnieje również możliwość udostępniania ich w Internecie, co w zdecydowany sposób ułatwia wymianę oraz dystrybucję myśli zawartych w pracach. Jest to kluczowa i bardzo ważna ich cecha, której nie posiadają publikacje drukowane. Właśnie ze względu na tą możliwość integralną częścią procesu wydawniczego stała się Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego (BCUWr) – www.BibliotekaCyfrowa.pl, która w przypadku publikacji elektronicznych wydawanych w ramach e-Wydawnictwa BUWr pełni rolę „platformy dystrybucyjnej”. Wyraźnie widać tu integracyjną rolę środowiska cyfrowego w zarządzaniu wiedzą i ułatwianie dzielenia się nią poprzez internetowe kanały dystrybucji. Techniki wyszukiwania i wymiany metadanych wykorzystywane w systemie informatycznym obsługującym BCUWr umożliwiają szybki i wygodny dostęp do publikacji z dowolnego miejsca na świecie oraz zapewniają skuteczną promocję publikacji w zewnętrznych internetowych systemach wyszukiwawczych (np. Google). To zaś pośrednio przekłada się na promocję autora zarówno w kraju i za granicą, jak i na popularyzację miasta i Regionu, zwłaszcza w przypadku wydań dotyczących dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska.

Współpraca z autorami

Biblioteka posiada odpowiednią bazę materiałową, zaplecze merytoryczne i techniczne, dysponuje fachowym, wysokokwalifikowanym personelem z odpowiednią wiedzą teoretyczną i praktyczną. W ramach promocji e-Wydawnictwa BUWr oraz Biblioteki Cyfrowej UWr przeprowadzone zostały szeroko zakrojone akcje na Uczelni i poza nią, ale okazało się, że pozyskanie autorów do współpracy, mimo posiadanych atutów, nie jest takie łatwe. Napotkano na problemy szeroko komentowane w literaturze przedmiotu, bowiem *w kontekście produkcji i dystrybucji e-booków nie zostały jeszcze w pełni rozwiązane kwestie praw autorskich i niektóre problemy technologiczne* [4].

Dla e-Wydawnictwa idealnym autorem jest taki, który przygotował publikację w oparciu o materiały dotyczące Dolnego Śląska i/lub pochodzące z BUWr, pragnie opublikować swoje dzieło po raz pierwszy, akceptuje możliwości techniczne e-booka, wprowadzone na zasadzie wartości dodanej i chce wykorzystać je w swojej publikacji. Osoba taka nie oczekuje zapłaty za swoją pracę, wspomaga Bibliotekę w poszukiwaniu sponsorów wydania lub też w kosztorysie swojego grantu, jeśli takim dysponuje - przewiduje kwotę na wydanie publikacji.

Ostatecznie do tej pory udało się nawiązać współpracę z kilkoma idealnymi autorami i w e-Wydawnictwie BUWr opublikować cztery e-booki. Podpisano kolejną umowę wydawniczą oraz trwają rozmowy z dalszymi partnerami. Okazało się, że osobiste kontakty i wielokrotne, zachęcające rozmowy przynoszą najlepsze efekty w pozyskiwaniu nowych autorów. Niewątpliwym atutem Biblioteki są też już wydane e-książki, które podczas prezentacji wzbudzają duże zainteresowanie. Do współpracy zachęceni są pracownicy naukowcy Uczelni, często korzystający ze zbiorów Biblioteki. Zgodnie z formułą Wydawnictwa otwartą drogę do publikowania swoich materiałów mają również bibliotekarze.

Zauważono cztery podstawowe problemy, które utrudniają współpracę autorów z e-Wydawnictwem. Jeden - dotyczy mentalności, przyzwyczajzeń i stereotypowych wzorców myślenia. Niektórzy naukowcy twierdzą, że książka wydana drukiem ma większą wartość i znaczenie w dorobku naukowym badacza, niż książka elektroniczna, ale też często ten rodzaj publikacji utożsamiają z powszechnym publikowaniem materiałów w Internecie. Autorzy, którzy chętnie przyzwolili na elektroniczne wznowienie swych książek, wcześniej wydanych

drukiem, w większości nie zdawali sobie sprawy z tego, że niegdyś pozbyli się autorskich praw majątkowych do swoich dzieł, na rzecz wydawnictw tradycyjnych. Prawa autorskie i pokrewne stały się zatem kolejnym dużym problemem do pokonania. Perspektywa ustalania praw do opublikowania materiałów na nowym polu eksploatacji, szukanie pierwotnego wydawnictwa, prowadzenie rozmów i podpisywanie umowy wyraźnie zniechęca autorów do podejmowania działań. Trzecim problemem okazało się wynagrodzenie za wykonaną pracę. Wydawnictwo nie posiada, jak na razie, stałych środków finansowych i nie może płacić autorom za ich trud włożony w przygotowanie e-książki. Ten problem wiąże się z następnym tj. z przekonaniem dydaktyków, że ich skrypty, podręczniki i inne materiały dydaktyczne mogą, a nawet powinny być publikowane w formie najdogodniejszej dla pokolenia, które wychowało się „na komputerze i Internecie”. Po pierwsze nie możemy opłacić takich autorów, a wydawnictwa tradycyjne - tak, po drugie dydaktycy nie widzą jeszcze potrzeby, aby włożyć wysiłek i samokształcenie w przygotowanie interaktywnych materiałów dydaktycznych. Te cztery problemy stanowią oczywiście utrudnienie w działalności e-Wydawnictwa i niestety nie można ich natychmiast rozwiązać.

Podstawowym zadaniem autorów jest przygotowanie pracy naukowej lub popularnonaukowej, za którą biorą merytoryczną odpowiedzialność. Szczegóły dotyczące praw autorskich i majątkowych, podział zadań, ustalenie osób odpowiedzialnych za prace, terminarz, koszty prac, ustalane są szczegółowo w rozmowach, a ostatecznie w umowie wydawniczej. Biblioteka stara się, aby każda praca była recenzowana, a po wydaniu odpowiednio rozreklamowana w środowisku naukowym i bibliotekarskim w Polsce i za granicą. Niewątpliwą korzyścią dla autora jest wydanie, pod jego nazwiskiem, publikacji, która w swojej formie oferuje niemożliwe do wydrukowania na papierze funkcje np. manipulowanie obrazem, pełnotekstowe przeszukiwanie treści, czy wykorzystanie mechanizmów interaktywnej nawigacji, która ułatwia pracę z kopią dzieła oraz umożliwia połączenie jej ze współczesnym opracowaniem lub z zasobami dostępnymi w Internecie. Dzięki temu praca z tak przygotowaną e-książką staje się interaktywnym procesem, w którym użytkownik końcowy decyduje o sposobie ostatecznego prezentowania jej zawartości. Publikacje e-Wydawnictwa lub ich zwiastuny zamieszczane są również w Bibliotece Cyfrowej UW, w której system obsługujący bibliotekę indeksuje ich treści tak, że mogą być następnie bardzo szybko przeszukiwane przez wyszukiwarki internetowe. Oznacza to, że nazwisko autora i jego pracę można odnaleźć wpisując hasło np. w Google.

Publikacje e-Wydawnictwa

Do maja 2007 r. w ramach e-Wydawnictwa BUWr ukazały się kolejno następujące publikacje:

Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē...
Najstarszy śląski śpiewnik kościelny – Wrocław 1525

Anna Mańko-Matysiak

Wydanie I

ISBN: 83-921013-1-6

Wrocław 2004

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/79>

Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu - dziesięć lat doświadczeń

Praca zb. pod red. Grażyny Piotrowicz

Wydanie I

ISBN-10:83-921013-2-4

ISBN-13:978-83-921013-2-1

Wrocław 2006

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/958>

„Bunzlausche Monatsschrift zum Nutzen und Vergnügen” (1774-1806, 1811-1813, 1816-1818).

**Bibliografia zawartości czasopisma /
Zeitschrifteninhaltsbibliographie**

Oprac. Edyta Kotyńska, Tomasz Kalota

Wydanie I

ISBN-10:3-921013-3-2

ISBN-13:978-83-921013-3-8

Wrocław 2006

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/4950>

Szkoły Wyższe we Wrocławiu (1945 - 2005)

Ryszard Czoch

Wydanie I

ISBN-10:3-921013-4-0

ISBN-13:978-83-921013-4-5

Wrocław 2007

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/8289>

Publikacje wydawane w e-Wydawnictwie przydzielone są do dwóch podstawowych serii. Seria „e-Biblioteka Historyczna” powstała w celu rozpowszechnienia w naukowym opracowaniu oraz w najnowocześniejszej formie unikatowych zbiorów BUWr., natomiast „e-Biblioteka Dydaktyczna” obejmuje podręczniki, skrypty i inne wydawnictwa zwarte przeznaczone dla studentów i wykorzystywane do wspierania procesów dydaktycznych na Uczelni. Ponadto, w ramach e-Wydawnictwa BUWr przewidziane jest wydawanie e-booków poza ww seriami. Z omówionych wyżej powodów wśród prezentowanych e-książek brakuje ciągle jeszcze pozycji w serii „e-Biblioteka Dydaktyczna”.

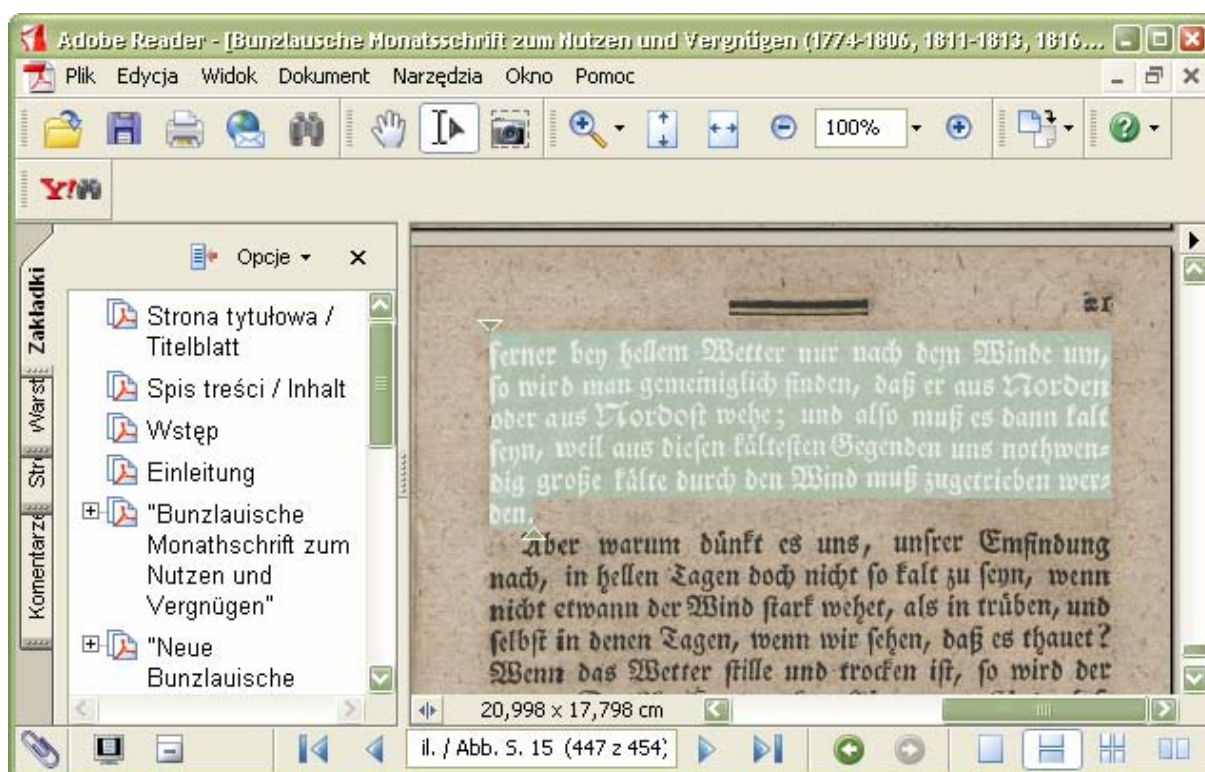
W serii „e-Biblioteka Historyczna” ukazały się dwie pozycje. Pierwsza z nich jest opracowaniem krytycznym najstarszego śląskiego śpiewnika kościelnego pochodzącego ze zbiorów BUWr. Autorką opracowania naukowego jest dr hab. Anna Mańko-Matysiak, znana już i ceniona badaczka historii literatury na Śląsku. Śpiewnik ukazał się w kwietniu 1525 r. w drukarni Adama Dyona, w niecały rok po tym, jak w Erfurcie i Wittenberdze wydrukowano pierwsze, liczące ponad trzydzieści tekstów zbiory pieśni. Prezentowana edycja ma na celu nie tylko ukazanie rangi i znaczenia najstarszego śląskiego śpiewnika w procesie reformacji, ale przede wszystkim wdrożenie traktowanych do tej pory marginalnie badań hymnologicznych do kanonu badań śląskoznawczych [13].

W publikacji „Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē... Najstarszy śląski śpiewnik kościelny – Wrocław 1525” zostało zaprezentowane cyfrowe faksymile oryginalnego druku, który stanowi integralną część opracowania. Autorka w swoim tekście często odwołuje się do oryginalnych kart Śpiewnika, co w przypadku drukowanej publikacji byłoby dla czytelnika w znacznym stopniu uciążliwe. Musiałby bowiem za każdym razem odszukać odpowiednią stronę oryginalnego druku a następnie wrócić ponownie do tekstu opracowania. Interaktywne powiązania zastosowane w publikacji elektronicznej eliminują tę niedogodność, ponieważ przy

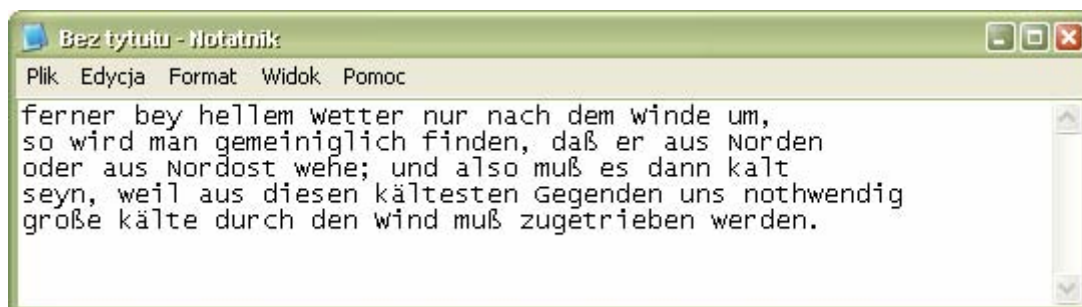
pomocy jednego kliknięcia myszką możliwe jest natychmiastowe przeskoczenie do wskazanego przez autorkę miejsca w oryginale, a następnie w taki sam sposób - powrót do tekstu opracowania. Ponadto, w publikacji został utworzony w formie interaktywnego indeksu alfabetyczny spis pieśni wydrukowanych w Śpiewniku. Dzięki temu rozwiązaniu czytelnik może bardzo szybko odszukać interesującą go pieśń i w sposób natychmiastowy otworzyć oryginalny druk na odpowiedniej stronie.

Druga publikacja to bibliograficzne opracowanie zawartości czasopisma „Bunzlausehe Monatsschrift zum Nutzen und Vergnügen” wydawanego przez 39 lat w Bolesławcu pod koniec XVIII i na początku XIX w., w nakładzie dwóch do czterech tysięcy egzemplarzy. „Bunzlausehe Monatsschrift” jest historycznym i dokumentacyjnym zbiorem informacji o uniwersalnym charakterze, a jego treść przez wiele lat kształtowała poglądy Ślązaków. Zawartość miesięcznika stanowi dla badaczy interesujące źródło do badań nad dziejami regionu. Celem opracowania było oddanie czytelnikom narzędzia, które ułatwi szybkie wyszukiwanie interesujących ich treści w obrębie 457 zeszytów czasopisma. Bibliografia składa się z dwóch części interaktywnie ze sobą połączonych: z opracowanego spisu treści oraz zeskanowanych oryginalnych rzeczowych rejestrów. Praca jest dwujęzyczna, z dołączonymi indeksami autorów i pseudonimów [9].

Dzięki zastosowaniu technologii OCR (Optical Character Recognition / optyczne rozpoznawanie znaków) możliwe było zintegrowanie oryginalnych rzeczowych rejestrów z tekstem opracowania stanowiącym wartość dodaną. Rozwiązanie to stanowi zupełnie nową jakość korzystania ze zbiorów (zwłaszcza specjalnych), ponieważ umożliwia jednoczesne przeszukiwanie treści oryginału oraz treści stanowiącej wartość dodaną, co w znacznym stopniu ułatwia odnalezienie konkretnych informacji. Dodatkowym ułatwieniem, umożliwiającym wygodne korzystanie z oryginalnych rzeczowych rejestrów drukowanych czcionką gotycką jest funkcja pozwalająca na automatyczną zamianę kroju pisma gotyckiego na łaćński przy pomocy standardowej procedury „kopiuj i wklej” (Ctrl+c, Ctrl+v). Mechanizm ten został zilustrowany poniżej.

Powyższa ilustracja przedstawia zaznaczony fragment oryginalnego tekstu wydrukowanego czcionką gotycką, który można skopiować i wkleić do dowolnego dokumentu np. w Notatniku, co zostało zaprezentowane na poniższym obrazku.

E-book „Bunzlausehe Monatsschrift zum Nutzen und Vergnügen” (1774-1806,1811-1813, 1816-1818). Bibliografia zawartości czasopisma / Zeitschrifteninhaltsbibliographie” jest pierwszą publikacją wydaną w ramach e-Wydawnictwa BUWr na licencji Creative Commons „Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 2.5 Polska” - <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/pl/>. Określa ona precyzyjnie warunki kopiowania i rozpowszechniania utworu oraz zasady wykorzystania go do stworzenia utworów zależnych.

Creative Commons to system praw autorskich, który został opracowany z myślą o wszelkiego rodzaju materiałach wydawanych w postaci elektronicznej i rozprowadzanych przede wszystkim przez Internet. Licencje CC - <http://creativecommons.pl/> pozwalają twórcom zachować własne prawa i jednocześnie dzielić się swoją twórczością z innymi. Działają one na zasadzie „pewne prawa zastrzeżone”, co oznacza, że granice dozwolonego użytku są szersze i wyraźniejsze niż te wytyczone na zasadzie „wszelkie prawa zastrzeżone”. Creative Commons pozwala twórcom określić zakres, w jakim chcą się dzielić swoją twórczością z innymi. Jednocześnie zachęca do tworzenia wspólnej kultury, której elementy mogą być swobodnie wymieniane i zmieniane.

Poza serią ukazały się również dwie publikacje. Dziesiąta rocznica rozpoczęcia komputeryzacji Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu została uczczona poprzez przygotowywanie publikacji stanowiącej podsumowanie dotychczasowych dokonań w tym względzie. Planowano wydać publikację drukowaną w ramach uniwersyteckiej serii Acta Universitatis, jednak bardzo wysokie koszty druku zdecydowały, że praca na temat komputeryzacji otrzymała najstosowniejszą dla niej, czyli elektroniczną oprawę. *Publikacja, zawiera zestaw 21 artykułów i komunikatów, które na różnym poziomie szczegółowości omawiają i dokumentują prace projektowe i wdrożeniowe, zrealizowane zarówno na użytek całej Biblioteki, jak i pojedynczych jej oddziałów czy Bibliotek Zakładowych. Materiały uporządkowano tak, by w sposób przejrzysty dla odbiorcy zaprezentować kolejno podejmowane prace i unaocznic, inicjowane w ich efekcie - zmiany. Zasygnalizowano również nowatorskie przedsięwzięcia Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, takie jak: nowa witryna internetowa Biblioteki, pakiet usług online wraz ze sklepem internetowym BUWr, Elektroniczne Wydawnictwo Biblioteki (e-Wydawnictwo BUWr), digitalizacja katalogów kartkowych i ich udostępnianie w Internecie oraz założenie Biblioteki Cyfrowej UWr [16].*

Druga publikacja wydana poza serią to opracowanie pracownika naukowego Politechniki Wrocławskiej dra hab. inż. Ryszarda Czocho pt. „Szkoly Wyższe we Wrocławiu (1945-2005)”. Książka jest podsumowaniem prac związanych z przygotowaniem wystawy poświęconej uczelniom Wrocławia, która była eksponowana podczas obchodów 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego i święta nauki wrocławskiej w listopadzie 2002 r. Autor w układzie chronologicznym, poczynawszy od 1945 r. zaprezentował w encyklopedycznej formie powstanie 13 wrocławskich uczelni wyższych, ich pierwszych rektorów, działalność oraz zmiany organizacyjne. Opracowanie uzupełnione jest komentarzem autora pt. „Z dystansu

historycznego” [6], a także kopiami materiałów źródłowych, historycznymi i współczesnymi fotografiami oraz tablicami obrazującymi struktury wydziałów w poszczególnych uczelniach.

Dwa ww e-booki, wydane poza serią, są przykładem możliwości, jakie daje publikowanie materiałów w postaci elektronicznej, z zachowaniem przy tym pewnych istotnych cech publikacji drukowanej, takich jak np. numer ISBN czy recenzowanie. W wersji na CD, przygotowywane one zostały z wykorzystaniem *formatu PDF, rozwijanego od lat przez firmę Adobe, jako powszechny standard dla zachowywania dokumentów przenośnych, który pozwala na wykonywanie wielu operacji na danych w dokumencie, takich jak: indeksowanie, przeszukiwanie, szyfrowanie, zabezpieczanie przed wydrukiem, stosowanie systemu komentarzy edytorskich. Format PDF, dzięki wektorowemu zapisowi zawartości, zapewnia doskonałą wierność odwzorowania układu graficznego w dowolnej skali* [5]. Jednakże trzeba przyznać, że publikowanie książek elektronicznych w bibliotece cyfrowej, czyli udostępnienie ich przy pomocy profesjonalnych narzędzi do administrowania informacjami cyfrowymi, skutecznie zwiększa zarówno ich funkcjonalność, jak i możliwości promowania oraz popularyzowania treści i autorów publikacji. Udostępnienie ww e-booków w Bibliotece Cyfrowej UWr umożliwiło zaindeksowanie pełnej ich treści przez system obsługujący bibliotekę, dzięki czemu czytelnik, przy pomocy wyszukiwarki na stronie głównej BCUWr, łatwo i bardzo szybko może odnaleźć interesujące go informacje.

Promocja

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu prowadzi działalność marketingową, w której promocja produktów i usług bibliotecznych zajmuje bardzo ważne miejsce.

O powstaniu i działalności e-Wydawnictwa BUWr oraz jego publikacjach, a także o Bibliotece Cyfrowej UWr, stanowiącej platformę popularyzacji i dystrybucji treści zawartych w wydawanych e-publikacjach powiadamiani są użytkownicy Biblioteki, środowisko akademickie, media oraz użytkownicy Internetu. Do tego celu wykorzystane zostały zarówno tradycyjne, jak i internetowe kanały dystrybucji informacji.

Biblioteka wydała materiały promocyjne, a wśród nich ogólną ulotkę informacyjną w 3 językach, kalendarz (w 3 językach) oraz zakładki do książek i plakaty z informacją o „nowych mediach i technologiach w BUWr”. Reklama i informacje (w formie news-ów lub prezentacji multimedialnych) przekazywane są poprzez: stronę domową BUWr, serwis informacyjny EBIB, Biuro Promocji UWr, Rzecznika Prasowego UWr, rozsyłane na fora dyskusyjne, a także per e-mail do krajowych i zagranicznych bibliotek. W marcu 2007 r. Biblioteka uzyskała dodatkową możliwość informowania o swojej działalności poprzez Newsletter (<http://www.promocja.uni.wroc.pl/indexpl.php?sec=newsletter>), dystrybuowany przez Biuro Promocji UWr.

E-Wydawnictwo było już tematem prezentacji i referatów na kilku konferencjach i seminariach poświęconych szeroko rozumianej digitalizacji zbiorów oraz, wraz z Biblioteką Cyfrową BUWr, podczas Dolnośląskiego Festiwalu Nauki. Przy okazji konferencji, odbywających się na Uczelni, a powiązanych tematycznie z wykorzystaniem nowoczesnych mediów i technologii, zjazdów i spotkań absolwentów – pracownicy Biblioteki są zawsze obecni, promując jej działalność nie tylko poprzez tradycyjne materiały reklamowe, ale także wykorzystując prezentacje multimedialne i/lub prelekcje czy konsultacje.

Biblioteka reklamuje nie tylko e-Wydawnictwo BUWr, lecz prowadzi kompleksową akcję promocji szeregu swych nowatorskich przedsięwzięć, związanych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i cyfrowego zapisu informacji, takich jak: Biblioteka Cyfrowa UWr, zdigitalizowane katalogi kartkowe wyposażone w rewersy elektroniczne, czy rozbudowany

pakiet usług online, umożliwiający m. in. zdalne zapisy do Biblioteki, zamawianie cyfrowych kopii materiałów bibliotecznych, digitalizację na żądanie, obsługę kwerend i wypożyczeń międzybibliotecznych oraz korzystanie z oferty bibliotecznego sklepu internetowego.

Dowodem na to, iż poprzez swoje inicjatywy Biblioteka promuje nie tylko autorów e-booków, swe cenne zbiory, ale także w sposób automatyczny (bez podejmowania specjalnie zaplanowanych akcji reklamowych) wpływa na kształtowanie własnego, coraz lepszego wizerunku w środowisku - niech będzie przytoczony tu fragment recenzji, dotyczącej wydania opracowania Śpiewnika śląskiego w formie e-booka: *Inicjatywę w zakresie elektronicznych publikacji ważnych dokumentów historycznych podjęła Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, instytucja wyróżniająca się pod względem zaawansowania i eksploatacji nowoczesnych form udostępniania swych, niezwykle zresztą cennych, zbiorów [8].*

Podsumowanie

Zgodnie z aktualnymi trendami charakteryzującymi funkcjonowanie współczesnych bibliotek akademickich, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, poprzez stworzenie e-Wydawnictwa BUWr, Biblioteki Cyfrowej UWr i inne swoje nowatorskie przedsięwzięcia – włącza się czynnie w rozwój i dystrybucję cyfrowych zasobów informacyjnych, ich integrację z usługami biblioteczno-informacyjnymi dla aktywnego wspierania procesów nauczania i uczenia się na Uczelni (to generuje jej wpływ na zarządzanie wiedzą) oraz, głównie ze względu na tematykę swych zbiorów specjalnych, w promocję Regionu Dolnego Śląska i jego kulturowego dziedzictwa.

E-Wydawnictwo BUWr, Biblioteka Cyfrowa UWr. i itp. to stosunkowo nowe przedsięwzięcia i początkowy okres ich funkcjonowania można potraktować jako pewnego rodzaju eksperyment, z którego wynikają jednak bardzo ciekawe wnioski. Książki elektroniczne (e-booki) stają się coraz bardziej popularną formą udostępniania informacji i bardzo dynamicznie rozwijającym się źródłem dystrybucji wiedzy. Dzięki dostępnym technologiom cyfrowym informację daje się zaprezentować w postaci tekstu, grafiki, dźwięku bądź filmu. Interaktywne rozwiązania pozwalają użytkownikowi na korzystanie z treści w komfortowy sposób, który nie był dostępny w przypadku druku. Informacja w zapisie cyfrowym posiada szereg cech, które generują zupełnie nowe sposoby jej wykorzystania (m.in. zarządzanie dostępem, uprawnieniami do dokumentu itp.), natomiast łatwość jej wytwarzania stwarza olbrzymie perspektywy dla rozwoju wszelkich form publikowania elektronicznego, w tym także e-booków. Książki elektroniczne posiadają wiele zalet, wśród których najważniejsze to:

- możliwość nieograniczonego dostępu do publikowanych treści, uzależniona tylko od woli autora lub wydawcy;
- niskie koszty produkcji, w porównaniu z tradycyjnymi rozwiązaniami;
- brak problemów z niewłaściwie oszacowanym nakładem, który może być regulowany „na żądanie” (*on demand*), zgodnie z regułą *just in time*;
- system nawigacji i wyszukiwania nieporównanie bogatszy i bardziej skuteczny niż w książce drukowanej;
- możliwość łączenia w jednolitej postaci elektronicznej - najrozmaitszych typów mediów, co nie jest możliwe do uzyskania w tak szerokim zakresie w książce drukowanej;

- uniezależnienie się twórcy od wydawcy i możliwość zachowania pełnych praw autorskich;
- możliwość stworzenia dzieła, które cały czas się rozwija, bez konieczności wznawiania nakładu (kwestia doboru odpowiedniej licencji);
- większa ekologia produkcji niż w przypadku książki papierowej;
- ułatwienie dostępu do informacji dla osób niepełnosprawnych.

Włączenie się w proces publikowania i dystrybuowania wydawnictw cyfrowych może bardzo wzbogacić ofertę usługową instytucji zajmującej się gromadzeniem oraz udostępnianiem wiedzy, a do takich zaliczają się biblioteki. Niskie koszty produkcji książek elektronicznych, umożliwiają szerszemu gronu badaczy publikowanie własnych prac, a biblioteki stwarzają dodatkową okazję do wyeksponowania własnych zbiorów oraz zacieśnienia współpracy z wydziałami dla wspierania dydaktyki na uczelni.

Formuła e-Wydawnictwa BUWr przyjęta przez Bibliotekę Uniwersytecką we Wrocławiu zakłada ścisłą współpracę z autorami, którzy są naukowcami, badaczami, hobbystami, znawcami regionu i jego kultury, i którzy są skłonni w sposób profesjonalny i nowoczesny dzielić się swoją twórczością. Oznacza to także aktywne włączenie się biblioteki, jako instytucji nauki i kultury, w wykorzystywanie potencjału kreatywności swych użytkowników - do współorganizowania z nią dostępu do wiedzy, obrotu informacją w bibliotece i w sieci globalnej, a pośrednio - tworzenia i promowania kultury. Zatem, jest to w pewnym sensie wyjście naprzeciw pojawiającemu się obecnie trendowi w kulturze, który został zainicjowany przez nową generację Internetu określaną mianem Web 2.0. Od nazwy tej, na zasadzie analogii, powstały określenia takie jak Kultura 2.0 oraz Biblioteka 2.0, oznaczające współuczestnictwo szerokiej rzeszy użytkowników w społecznym wytwarzaniu treści kulturowych.

Przypisy

- [1] BARKER, P.G. The role of digital libraries in future education systems In Raitt, D. and McKenna, B. (Eds), *Proceedings of Online Information 1998*, 22 Online Information Meeting, Learned Information Ltd, Oxford, pp. 301-310.
- [2] BARKER, P.G. Knowledge management for e-Learning, paper presented at the KMICE '04 International Conference, Penang, Malaysia, 14 February 2004.
- [3] BARKER, P.G. Using e-books for knowledge management. *The Electronic Library* 2005, Vol. 23, No. 1, pp. 5-8.
- [4] BENETT L. E-books in academic libraries. *The Electronic Library* 2005, Vol. 23 No. 1, pp. 9-16.
- [5] BUCHWALD, P., ROSTAŃSKI, M. Informatyczne aspekty nowoczesnych publikacji elektronicznych. In Dacko-Pikiewicz, Z., Chmielarska, M. (red.). *Rola biblioteki naukowej w tworzeniu społeczeństwa wiedzy*. Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, 2005, s. 139-146.
- [6] CZOCH, R. *Szkoły Wyższe we Wrocławiu (1945-2005)*. [CD-ROM]. Wrocław: Centrix, 2006. ISBN-10:3-921013-4-0, ISBN-13:978-83-921013-4-5.
- [7] HERTER, N.K. The e-book industry today: a bumpy road becomes an evolutionary path to market maturity. *The Electronic Library* 2005, Vol. 23, No. 1, pp. 45-53.
- [8] JEŻ, T. Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē... Najstarszy śląski śpiewnik kościelny – Wrocław 1525. Redakcja i komentarz Anna Mańko-Matysiak (e-Biblioteka Historyczna, 1). [CD-ROM]. Wrocław: Centrix, 2004, ss. 43 + faksymile. ISBN: 83-921013-1-6. (rec.): Jeż, T. *Muzyka* 2005, R. 50 nr 4, s. 153-156.
- [9] KOTYŃSKA, E. Wstęp. In Kotyńska, E., Kalota, T. (red.). *Bunzlausche Monatsschrift zum Nutzen und Vergnügen (1774-1806, 1811-1813, 1816-1818)*. *Bibliografia zawartości czasopisma / Zeitschrifteninhaltsbibliographie*. (e-Biblioteka Historyczna, 2). [CD-ROM]. Wrocław: Centrix, 2006, s. 5-7. ISBN-10:3-921013-3-2, ISBN-13:978-83-921013-3-8.

-
- [10] LANDONI, M., AEDO, I. Guest editorial – electronic books for educational uses. *The Electronic Library* 2002, Vol. 20, No. 4, pp. 273-274.
- [11] LANDONI, M. Electronic books. In Feather, J.& Sturges P. (Eds), *Routledge International Encyclopaedia of Information and Library Science*, 2nd ed., Routledge, London, 2003, pp.168-171.
- [12] LEE, K., GUTTENBERG, N., MCCRARY, V. Standardization aspects of eBook content formats, *Computer Standards & Interfaces* 2002, Vol. 24, No. 3, pp. 227-239.
- [13] MAŃKO-MATYSIAK, A. Vorwort In Mańko-Matysiak, A. *Eyn gesang Buchlein Geystlicher gesēge Psalmē... Najstarszy śląski śpiewnik kościelny – Wrocław 1525*. (e-Biblioteka Historyczna, 1). [CD-ROM]. Wrocław: Centrix, 2004, s. 4-5. ISBN: 83-921013-1-6.
- [14] MCFALL, R. Electronic textbooks that transform textbooks are used. *The Electronic Library* 2005, Vol. 23 No. 1, pp.72-81.
- [15] MCLUCKIE, A. E-books in an academic library: implementation at the ETH Library, Zurich. *The Electronic Library* 2005, Vol. 23 No. 1, pp. 92-102.
- [16] PIOTROWICZ, G. Wstęp In Piotrowicz, G. (red.) *Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu - dziesięć lat doświadczeń*. [CD-ROM]. Wrocław: Centrix, 2006, s. 6-12. ISBN-10:83-921013-2-4, ISBN-13:978-83-921013-2-1.
- [17] STERNBERG, S.U., LINDGUIST, M.G. The impact of electronic journals on library functions. *Journal of Information Science* 1995, Vol. 21, No. 5, pp. 396-401.
- [18] WILSON, R., LANDOWI, M., GIBB, F. A user- centred approach to ebook design. *The Electronic Library* 2002, Vol. 20, No. 4, pp. 322-330.

E-publicacje BUWr jako wsparcie dydaktyki akademickiej i promocja dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska.

Grażyna Piotrowicz, Tomasz Kalota, Edyta Kotyńska
Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

<http://www.bu.uni.wroc.pl/>

- Geneza powstania e-Wydawnictwa BUWr, cele i zadania.
- Baza materiałowo – merytoryczna oraz zaplecze techniczne.
- Współpraca z autorami.
- Publikacje e-Wydawnictwa BUWr.
- Promocja.
- Podsumowanie.

- Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu zaangażowała się w projekt elektronicznego publikowania, wraz z prezentacją treści, zarządzaniem nią i praktykami dotyczącymi jej dystrybucji.
- e-Wydawnictwo BUWr służy popularyzacji najcenniejszych zbiorów Biblioteki oraz wspieraniu dydaktyki i badań naukowych na Uniwersytecie Wrocławskim, a przez tematykę zabytkowych regionalistów bibliotecznych, także promocji Wrocławia i Dolnego Śląska.
- Opracowano zakresy prac dla wydawcy, potencjalnych autorów i podwykonawców oraz założenia integracji e-Wydawnictwa BUWr z Biblioteką Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego.

- Księgozbiór zbiorów specjalnych BUWr jest cenny i unikatowy, a ze względu na ilości zgromadzonych materiałów zajmuje czołowe miejsce wśród polskich zasobów historycznych.
- Zgromadzone w Bibliotece materiały „od zawsze” były zapleczem dla badaczy dziejów Dolnego Śląska: historyków, historyków sztuki, historyków literatury, bibliologów czy socjologów. Pozostało jeszcze wiele nieopracowanych tematów i nieodkrytych dzieł, które czekają na naukowe opracowania.
- Własna pracownia digitalizacji wyposażona w profesjonalny sprzęt umożliwia przygotowanie cyfrowych faksymiliów na wysokim poziomie technicznym.
- Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego pełni rolę „platformy dystrybucyjnej” oraz medium promującego autorów e-publicacji zarówno w kraju jak i za granicą.

- Autorem może być każda osoba, również spoza BUWr i UWr, która weźmie merytoryczną odpowiedzialność za przygotowanie e-publicacji i chce ją wydać po raz pierwszy.
- Autor akceptuje nowe możliwości techniczne stanowiące wartość dodaną.
- Autor nie oczekuje od BUWr zapłaty za swoją pracę.
- Autor w miarę możliwości współuczestniczy w pozyskaniu funduszy na wydanie e-booka (granty, projekty itp.).

- Publikacje wydawane w e-Wydawnictwie przydzielone są do dwóch podstawowych serii: „e-Biblioteka Historyczna” oraz „e-Biblioteka Dydaktyczna”.
- W ramach e-Wydawnictwa BUWr przewidziane jest wydawanie e-booków poza ww seriami.
- Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu w ramach e-Wydawnictwa BUWr umożliwia autorom wydawanie własnych prac na licencjach Creative Commons - <http://creativecommons.pl/>, co sprzyja tworzeniu wolnej kultury.
- Aktualny wykaz elektronicznych publikacji wydanych w ramach e-Wydawnictwa BUWr dostępny jest na stronie: www.eWydawnictwo.BUWr.pl

Eyn gesang Buchlein Geystlicher
gesēge Psalmē...
Najstarszy śląski śpiewnik
kościelny – Wrocław 1525
Anna Mańko-Matysiak
Wydanie I
ISBN: 83-921013-1-6
Wrocław 2004

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/79>

Komputeryzacja Biblioteki
Uniwersyteckiej we Wrocławiu –
dziesięć lat doświadczeń
Praca zb. pod red. Grażyny Piotrowicz
Wydanie I
ISBN-10:83-921013-2-4
ISBN-13:978-83-921013-2-1
Wrocław 2006

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/958>

„Bunzlausche Monatsschrift ...”
Bibliografia zawartości czasopisma /
Zeitschrifteninhaltsbibliographie
Oprac. Edyta Kotyńska, Tomasz Kalota
Wydanie I
ISBN-10:3-921013-3-2
ISBN-13:978-83-921013-3-8
Wrocław 2006

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/4950>

Szkoly Wyższe we Wrocławiu
(1945 - 2005)
Ryszard Czoch
Wydanie I
ISBN-10:3-921013-4-0
ISBN-13:978-83-921013-4-5
Wrocław 2007

<http://www.BibliotekaCyfrowa.pl/publication/8289>

- Powiadamianie użytkowników Biblioteki, środowiska akademickiego, mediów oraz użytkowników Internetu przy pomocy tradycyjnych, jak i internetowych kanałów dystrybucji informacji.
- Przygotowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych i reklamowych.
- Uruchomienie i stałe wykorzystywanie Newslettera dla czytelników BUWr: <http://www.promocja.uni.wroc.pl/indexpl.php?sec=newsletter>.
- Udostępnianie e-publicacji w Bibliotece Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz indeksowanie w wyszukiwarkach internetowych.
- Prezentacje na konferencjach i seminariach.

- Włączenie się w proces publikowania i dystrybuowania wydawnictw cyfrowych może bardzo wzbogacić ofertę usługową instytucji zajmującej się gromadzeniem oraz udostępnianiem wiedzy, a do takich zaliczają się biblioteki.
- Niskie koszty produkcji książek elektronicznych, umożliwiają szerszemu gronu badaczy publikowanie własnych prac, a biblioteki stwarzają dodatkową okazję do wyeksponowania własnych zbiorów oraz zacieśnienia współpracy z wydziałami dla wspierania dydaktyki na uczelni.
- Formuła e-Wydawnictwa BUWr przyjęta przez Bibliotekę Uniwersytecką we Wrocławiu zakłada ścisłą współpracę z autorami, którzy są naukowcami, badaczami, hobbystami, znawcami regionu i jego kultury, i którzy są skłonni w sposób profesjonalny i nowoczesny dzielić się swoją twórczością.
- BUWr poprzez swoją działalność wychodzi naprzeciw pojawiającemu się obecnie trendowi w kulturze, który został zainicjowany przez nową generację Internetu (Web 2.0), współtworząc **Bibliotekę 2.0** i **Kulturę 2.0** poprzez dopuszczenie szerokiej rzeszy użytkowników do współuczestnictwa w społecznym wytwarzaniu treści kulturowych.

Dziękujemy za uwagę
i zapraszamy do współpracy

www.eWydawnictwo.BUWr.pl

www.BibliotekaCyfrowa.pl

www.bu.uni.wroc.pl

www.Biblioteka20.pl